

USNESENÍ

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze projednal v neveřejném zasedání konaném dne 21. listopadu 2022 stížnost posuzovaného [jméno] [příjmení], narozeného [datum], proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 10. října 2022 č. j. 1 Nt 205/2022-67 a rozhodl

takto:

Podle § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu se stížnost zamítá.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením byla podle § 100 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku posuzovanému [jméno] [příjmení] uložena zabezpečovací detence.
2. Proti tomuto usnesení podal posuzovaný ihned po jeho vyhlášení stížnost, kterou posléze prostřednictvím svého obhájce písemně odůvodnil. Posuzovaný nikterak nepolemizuje nad důvody, pro které v jeho případě došlo k zastavení trestního stíhání pro nepřičetnost, nesouhlasí však s tím, že by měl být jeho pobyt na svobodě nebezpečný. Stejně tak nesouhlasí s tím, že jeho stav nelze ovlivnit, respektive úspěšně upravit prostřednictvím medikace tak, aby byl schopen uspokojovat své základní životní potřeby, a to ať už samostatně nebo prostřednictvím opatrovníka.
3. Vrchní soud v Praze přezkoumal z podnětu podané stížnosti postupem podle § 147 odst. 1 trestního řádu správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a dospěl k následujícím závěrům.
4. Úvodem považuje Vrchní soud v Praze za vhodné zmínit, že neponechal bez povšimnutí obsah závěrečné řeči pronesené obhájcem posuzovaného v rámci veřejného zasedání o uložení zabezpečovací detence. Ten nejprve uvedl, že obhajoba se plně ztotožňuje se závěrem, že v případě posuzovaného jsou beze zbytku splněny všechny zákonné podmínky pro uložení zabezpečovací detence, pročež nezbyvá než se připojit k návrhu státního zástupce, aby posuzovanému byla zabezpečovací detence uložena. Bezprostředně po vyhlášení usnesení však uvedl, že si posuzovaný podává proti usnesení o uložení zabezpečovací detence stížnost z důvodů vypočtených shora.
5. Vrchní soud v Praze nicméně dospěl k závěru, že je třeba dát za pravdu Krajskému soudu v Plzni, neboť v případě posuzovaného jsou zákonné podmínky pro uložení zabezpečovací detence splněny bez dalšího.
6. Podle § 100 odst. 1 trestního zákoníku totiž platí, že soud uloží zabezpečovací detenci v případě uvedeném v § 47 odst. 2 trestního zákoníku, nebo jestliže pachatel činu jinak trestného, který by naplňoval znaky zločinu, není pro nepřičetnost trestně odpovědný, jeho pobyt na svobodě je nebezpečný a nelze očekávat, že by uložené ochranné léčení s přihlédnutím k povaze duševní poruchy a možností působení na pachatele vedlo k dostatečné ochraně společnosti.
7. V této fázi trestního řízení není sporu o tom, že posuzovaný se dopustil činu jinak trestného tím, že, v době od 9,00 hod. do 9,32 hod. dne 15.3.2022 v dětském pokoji v 1. patře rodinného domu na adrese Dešenice 30, okr. Klatovy, v úmyslu usmrtit, napadl kuchyňským nožem o délce čepele 10,5 cm svého nezletilého syna [jméno] [příjmení], [datum narození], kterému způsobil celkem 30 bodných a řezných poranění obličeje, krku, přední a zadní plochy hrudníku a pravé ruky, když bezprostřední příčinou smrti nezletilého [jméno] [příjmení] byla krevní ztráta do hrudníku a navenek při mnohočetném bodném poranění plic“, naplňujícího znaky zločinu vraždy

podle § 140 odst. 1, odst. 3 písm. c) trestního zákoníku. Stejně tak není sporu o tom, že posuzovaný není za toto jednání pro nepřičetnost trestně odpovědný.

8. Pokud jde o uložení patřičného ochranného opatření, soud prvního stupně v bodě 11. odůvodnění napadeného usnesení rozvedl, že základním důkazem a podkladem pro uložení zabezpečovací detence jsou zejména závěry znaleckého zkoumání MUDr. Mgr. Evy Navrátilové, z nichž stručně řečeno vyplývá, že z důvodu ochrany společnosti nezbyvá než posuzovanému uložit právě toto ochranné opatření. Znalce doslova uvedla, že pobyt posuzovaného na svobodě je časovanou bombou. Na to konto soud prvního stupně zcela správně doplnil, že ochranné léčení se vykonává ve zdravotnickém zařízení a možnost ochrany zdravotnického personálu, který není školen na rozdíl od vězeňské služby, pod kterou detenční zařízení spadají, je minimální, resp. nepoměrně nižší než u speciálně školených osob. To znamená, že v případě vzplanutí nemoci posuzovaného by mohlo v ústavním ochranném léčení reálně dojít k ohrožení nejenom zdravotnického personálu, ale i ostatních léčených osob. Uzavřel proto, že ústavní ochranné léčení není za daných okolností dostatečnou zárukou ochrany společnosti, protože lze mít i tuto podmínku pro uložení zabezpečovací detence za splněnou.

9. Vrchní soud v Praze k tomu dodává, že zabezpečovací detence je ochranným opatřením, jehož hlavním úkolem je ochrana společnosti před pachateli, kteří spáchali trestnou činnost (nebo se dopustili činu jinak trestného) závažného charakteru, jejichž společenská nebezpečnost je vysoká a jejich duševní stav trvale či dočasně způsobil nebo způsobuje, že se takové závažné trestné činnosti dopouštějí. Navíc u těchto osob existuje reálný předpoklad, že se budou i v budoucnu takového závažného nebezpečného jednání dopouštět, a to zvláště za situace, kdy u nich není téměř žádná, nebo jen velmi malá pravděpodobnost účinnosti ochranné léčby.

10. Zabezpečovací detence je koncipována jako subsidiární opatření vůči ochrannému léčení, jinými slovy, při aktuálním rozhodování nezáleží přímo na typu pachatele, ale na míře jeho nebezpečnosti a schopnosti podrobit se léčení. Stejně jako je právní otázkou otázka nepřičetnosti, je právní otázkou taktéž posouzení toho, zda lze či nelze očekávat, že by uložené ochranné léčení s přihlédnutím k povaze duševní poruchy a možnostem působení na pachatele vedlo k dostatečné ochraně společnosti.

11. Znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a návykové nemoci, MUDr. Mgr. Evy Navrátilové, jenž je současně základním stavebním kamenem pro rozhodnutí soudu, hovoří zcela jednoznačně ve prospěch závěru o uložení zabezpečovací detence, která jako jediná je reálně schopna zajistit dostatečnou ochranu společnosti.

12. Ve shodě s příslušnou znalkyní lze proto očekávat, že ochranné ústavní léčení psychiatrické s přihlédnutím k povaze duševní poruchy a možnostem působení na pachatele nepovede k dostatečné ochraně společnosti, zejména dopustil-li se nyní jednoho z nezávažnějších trestných činů, nadto vůči svému vlastnímu synovi v den jeho 14. narozenin. Na této skutečnosti nemůže ničeho změnit ani skutečnost, že posuzovaný je momentálně internován v Psychiatrické nemocnici v Dobřanech, do které byl z důvodu nezbytnosti prozatímně umístěn na základě § 38 odst. 1 písm. b) zák. č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách. Jak vyplývá ze závěrů znalkyně, posuzovanému byla v roce 2016 diagnostikována smíšená porucha osobnosti s rysy anankastickými, schizoidními a paranoidními. Jedná se o celoživotní strukturu osobnosti, která není léčebně ovlivnitelná. Předmětná porucha byla současně příčinou akutní psychotické dekompenzace, která u posuzovaného nastala v době spáchání činu jinak trestného a měla za následek vymizení ovládacích a rozpoznávacích schopností. Posuzovaný navíc aktuálně trpí duševní poruchou v pravém slova smyslu, a sice organickým psychosyndromem, který se u něj rozvinul jako následek těžkého úrazu mozku, který utrpěl při pokusu o sebevraždu bezprostředně po spáchání činu jinak trestného. O to více však nyní platí původní závěr znalkyně, a sice že posuzovaný je zcela nevyzpytatelný. Ve shodě s tímto závěrem navíc vyznívá rovněž i lékařská zpráva Psychiatrické nemocnice v Dobřanech ze dne 25. srpna 2022 (č. l. 54 spisu), kde je zcela

explicitně uvedeno, že posuzovaný je, „naprosto nevyzpytatelný, nebezpečný sobě i svému okolí“. K tomu znalkyně ve veřejném zasedání navíc uvedla, že změny na mozku posuzovaného jsou nevratné. Lze jej tedy sice léčit, nikoli však vyléčit. Vzhledem k věku posuzovaného (47 let) je regenerační činnost mozku poměrně malá, spíše žádná. Dá se tudíž předpokládat, že organické změny se budou nadále prohlubovat. To neznamená nic jiného, než brzký nástup demence, přičemž pomocí léků lze tento očekávaný stav pouze zpomalit.

13. A pokud se týče pobytu posuzovaného na svobodě, výše uvedené závěry je namíste doplnit o slova znalkyně pronesená v rámci veřejného zasedání. Tehdy doslova uvedla, že posuzovaný by se na svobodě sám o sebe postarat nedokázal. Důvodem je jednak skutečnost, že posuzovaný by zcela jistě nedodržoval medikaci stanovenou lékařem, neboť trpí paranoidními představami ohledně účinků léků na jeho mozek, jednak skutečnost, že posuzovaný je a i nadále zůstává nebezpečný. Navíc naděje, že by se u posuzovaného mozek částečně zregeneroval, je vzhledem k dosažené úrovni medicíny zcela nereálná. Za těchto okolností proto nelze než uzavřít, že pokud by posuzovaný zůstal na svobodě, byla by to tzv., „časovaná bomba“. Jinými slovy, pobyt posuzovaného na svobodě je zcela prokazatelně nebezpečný.

14. Pro úplnost lze jen doplnit, že pokud se jedná o kvalitu léčby, ta je ze zákona v případě obou ochranných opatření v zásadě stejná, přičemž podle § 100 odst. 5, odst. 6 trestního zákoníku zabezpečovací detence trvá, dokud to vyžaduje ochrana společnosti. Soud přitom nejméně jednou za dvanáct měsíců přezkoumá, zda důvody pro její další pokračování ještě trvají. Zabezpečovací detenci může soud dodatečně změnit na ústavní ochranné léčení, pominou-li důvody, pro něž byla uložena, a jsou-li současně splněny podmínky pro ústavní ochranné léčení.

15. Ze všech výše uvedených důvodů byla stížnost posuzovaného postupem podle § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu zamítnuta jako nedůvodná.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není řádný opravný prostředek přípustný.

Praha 21. listopadu 2022

JUDr. Martin Zelenka
předsdkyně senátu